

BRVNSVICVM

BRVNSVICVM, quondam à conditore Brunopolis, Ptolemæo, Tubisurgium, ex Francisci Irenici sententia, hodie totius Saxonie metropolis, cuius ferè centrum obtinet, ciuitas est permagna & populosa, duo millia passuum ambitu suo complectitur, à duobus fratribus, Brunone ac Theodoro, ab alijs Theomaro dicto, Lutolphi Ducis Saxonie filijs, condita, salutis anno DCCC. LXI. vt eorum historicus Hermannus testatur. Hanc urbem Onastra amnis perlabitur, cui origo Hartonica sylua, duasq; in partes ciuitatem scindit, omnem immunditiam secum trahens, varijs vndique pontibus coopertus, Visurgo tandem coniungitur. Tota vrbs in plano sedet, mœnibus ac fossato duplici profundis. & aliquot in locis triplici, ac quolibet aquis stagnante munita. Vallum etiam inter fossata crassissimum ductum per circuitum, varijs arborum consitum generibus. Non habet ciuitas aquam potabilem, sed communiter bibunt cereuisiam. Vini autem vsus charior est & rarior. Quinque hîc fora, quinque pratoria, & totidem magistratus. Huius ciuitatis parua primùm initia, multas per tempora accessiones habuit, vt per vices amplificata, nunc in eas excreuerit vires atq; opes, vt facillè principibus suis titulum indiderit, qui inde Duces Brunsvicensis vocantur. Liber hîc ea, quæ Senatoria domui in hac vrbe præfixa leguntur, ob frequentissimas contentiosas huius sæculi lites forenses, paucis subiungere: In controuersijs causarum, capitales inimicitie oriuntur: Fit amissio expensarum: Corpus quotidie defatigatur, labor animi exercetur: Multa & inhonesta crimina deinde consequuntur: Bona, & vtilia opera postponuntur: Et qui sæpe credunt obtinere, frequenter succumbunt: Et, si obtinent, computatis laboribus, & expensis, nihil acquirunt.

LVNEBVRGV M

LVNEBVRGV M, nobilis Saxonie vrbs, olim villa, in ciuitatem redacta, ex rudibus Bardeuigi, aut Bardovick, oppido, mercatura quondam celebri, quod Henricus Leo, propterea, quod à ciuibus non intromitteretur, Anno Domini 1188. funditus euerit. Hæc autem villa, à Iulio Cæsare condita est, & à Luna dicta, Lunæ enim simulachrum, vsque ad Caroli Magni tempora illic remanserat, quod ipse deinde, pietatis zelo commotus, sustulit: Irenicus. At Albertus Krantzius, in sua scribit Saxoniam, sub Henrico III. arcem Luneburgensem, sed non oppidum extitisse. Otto I. erexit locum istum in Comitatum, adiunctis ei prædijs, de terra Meckelburgensi. Deinde circa annum Christi M. CC. XXXV. Fridericus II. ex comitatu fecit Ducatum. Hanc ditionem, vnà cum dominio Brunsvicensi, ossederunt tres Ortones Imperatores atque posteriores eorum, vsque ad Henricum Leonem, qui exutus Bavarum, Saxonia, & omni ditione sua, Brunsvicum & Luneburgum retinuit. Quæ nunc munitissima est ciuitas, cincta fossis & vallis, habet figuram ferè quadratam, patens in longum passibus circiter M. CCCC. L. & in latum nongentis. Sunt tres Parochiales Ecclesie in vrbe, inter quas S. Iohannis primatum habet, tria item monasteria. Occupantur ciues & mercatores potissimum negotiatione salis, quod ibi in magna copia coquitur, atque terra, & aqua, Hamburgum, Lubecam, & ad alia loca per circuitum distrahendum deferitur. Amnis Elmeneovv, hodie per hanc ciuitatem fluit, molas agit, atque multas vrbi commoditates affert, tandemq; in Albim exoneratur. Sebastianus Munsterus.

BREM A

BREM A, à Ptolemæo Fabirum, vrbs Vvestphalie Episcopalis, ac elegans, quæ ab Hamburgensibus huc translata est, vbi olim Archiepiscopatus fuit omnium Aquilonarium prouinciarum, Phrisie orientali vicina, ad Vveserum, siue Visurgum fluvium posita, ex quo admirandæ altitudinis rota, aquam, ad incolarum necessitates in hanc urbem per canales subterraneos artificiosè transfundit: ligneum habet pontem, sub quo mola frumento frangendo, & tormentario pulueri tundendo destinata, complures ex ordine hærent. Ex mercatura primarij in hac vrbe viuunt, vino carent, cereuisiam proinde coquunt optimam, quæ in vicinas regiones deferitur. Anno Christi M. D. LXIII. florens Bremensis Reip. status, intestina seditione grauitè læsus, pristinae integritati nondum absolutè restitutus est. Eius controuersie causas atque initia, Ditmarus Kenckelus prudentissimus Bremensium consul eleganti scripto complexus est.

OLDENBVRGV M

OLDENBVRGV M, vel secundum alios Oldenburgum, duplex inuenitur, vnum in Holsatia Episcopatu insigne, alterum in finibus Frisie. In hoc Holsatie Oldenburgo habitauerunt olim sue gentis reguli, tantæ fiducia, vt Regi Danorum inferre bella, & inde expectare non dubitarent. Sed quid non edax consumit vetustas? Olim ad mare posita ciuitas, portum habebat tutissimum, nunc in mediterranea videtur abiisse, quod à mari æstus exaggerans arenas, exclusit urbem à portu, vt importuosa esset, indeq; & per Sclauorum bella defluxit splendor eius, vt iam diu rusticum, nec clausum habeatur oppidulum. Præfuit ei Gotscalcus, primùm tyrannus contra Christianos, sed conuersus ad Christum, infinitam Gentilium multitudinem ad Baptismi gratiam pertraxit.